

Stichting P.C. Hooft-prijs voor Letterkunde Den Haag

Max Velthuis- prijs Sylvia Weve

Eigenzinnige
beeldenrijkdom –
een oeuvre vol
zeggingskracht

Juryrapport

De illustraties van Sylvia Weve (Utrecht, 1954) voor kinderboeken zijn trefzeker, getuigen van flair en blinken uit in expressie. Dat die niet gemakkelijk onder één noemer te vangen zijn, is iets wat de jury bewondert. Haar beeldende bereik is enorm en alles wat er uit haar handen komt, ziet er schijnbaar moeiteloos gemaakt uit. Voor elk boek, elk verhaal put Weve uit een palet aan technieken, beeldende middelen en stijlen. Van pentekening en geschilderd werk tot aan digitale collage. Met afwisselend in de hoofdrol: lijn, vorm, of juist kleur. Van eenvoudig en gestileerd tot aan barok. Humoristisch, poëtisch, of een tikkeltje surrealistisch. Weve kan het en doet het. Ze kiest niet alleen waar het verhaal om vraagt, maar ook waar ze zelf zin in heeft. In welke stijl, met welk materiaal of voor welke opdrachtgever Sylvia Weve ook werkt, haar illustraties komen altijd vitaal en vrij over, en spelen met het aantrekkelijke effect van het onvoltooide. Daarin schuilt volgens de jury de rode draad in haar veelzijdige oeuvre. Weves aanpak is gedurfd, origineel en persoonlijk. Haar illustraties vol vaart en expressie hebben een menselijke, intuïtieve kant die recht uit het hart komt en spreken zowel kinderen als volwassenen aan. Keer op keer weet haar illustratieve werk te overtuigen, en dat van meet af aan, sinds haar debuut in 1980. Zo is er in een kleine veertig jaar tijd een eigenzinnig, divers en omvangrijk oeuvre ontstaan. Haar werk prijkt in ten minste honderdvijftig boeken. Dat Sylvia Weve formeel niet 'leerde' tekenen, doordat zij de grafische opleiding volgde aan de Academie voor Beeldende Kunsten in Arnhem waar illustratie als studie niet werd aangeboden, beschouwt zij achteraf als een geluk. 'Op andere academies waar dat vak wel werd gedoceerd, leerde je heel tuttig tekenen,' verklaart zij later. Priegelig en lievig bedoelt Weve daarmee; alles wat niet bij haar past. Met waardering denkt Weve terug aan haar docent in Arnhem, de illustrator Friso Henstra. De lessen die zij bij grafische vormgeving leert gaan over concept, vorm, kleur en compositie. En dat valt bij haar in goede aarde. Als lagereschoolkind dat graag tekent is Weve in feite al met deze thema's bezig als zij, tot afkeuring van haar juf, vol flair flinke uitsneden maakt en haar onderwerpen maar half op papier zet.

In Weves vroege werk schemert de invloed van illustrator Tomi Ungerer nog door. In het ongepolijste en ongedwongene van diens tekeningen voor volwassenen ervaart de jonge Weve een gevoel van verwantschap dat haar inspireert. Door veel te tekenen ontwikkelt zij echter al snel haar eigen 'motoriek', de basis van haar beeldenrijkdom en uitdrukingskracht. Tekenend doe je door te kijken, vindt Weve. Niet letterlijk door braaf te tekenen naar beschouwing, maar door te kijken en de essentie in je op te nemen. En hier later, tijdens het werk, op terug te grijpen.

De computer die in de laatste jaren als 'extra verfdoo's' zijn intrede heeft gedaan in haar atelier, jaagt door de vele mogelijkheden haar creativiteit verder aan. Weve tekent niet alleen met de computer maar experimenteert ook met gescande, al dan niet met de hand geschilderde knipsels.

Naast haar kinderboeken heeft Sylvia Weve een enorme staat van dienst als illustrator voor onder meer kranten en tijdschriften. De vaart en effectiviteit in het overbrengen van inhoud die hiervoor nodig zijn, blijken Weve volmaakt te liggen. Haar dynamische illustratieve werk voor journalistieke en commerciële opdrachtgevers wordt een succes en levert haar in 1996 de Prof. Pi-prijs op van het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Ook voor haar pittige, sprankelende kinderboekillustraties wordt Weve veelvuldig bekroond. Zo valt haar zevenmaal een Vlag en Wimpel ten deel, tweemaal een Zilveren Penseel en in 2013 een Gouden Penseel voor *Aan de kant, ik ben je oma niet!* Ook ontvingt zij samen met Bette Westera in 2015 de Woutertje Pieterse Prijs voor *Doodgewoon*. IBBY, de International Board on Books for Young People, kent Weve in 2012 een Certificate of Honour for Illustration toe. In het boek *Tekenaars, kinderboekillustratoren geportretteerd* (2011) van Joukje Akveld stelt Weve: 'Ik ben een illustrator, geen kunstenaar. Wat ik maak komt niet alleen voort uit mezelf, ik ga uit van iets wat al bestaat: tekst.' Jammer genoeg, zo vindt de jury, durven veel illustratoren hun werk geen kunst te noemen. Omdat ze menen dat dat hoogdravend klinkt, of omdat daarbij uitsluitend aan hedendaagse, autonome beeldende kunst wordt gedacht. Het feit dat illustratief werk een reactie is op een tekst wordt vaak als argument gebruikt om illustratie tot de marge van de beeldende kunst te degraderen of het er helemaal van uit te sluiten. Maar laten we niet vergeten dat westerse beeldende kunst eeuwenlang voornamelijk naar aanleiding van verhalen is ontstaan. Nog altijd bewonderde renaissance-kunstenaars als Rafaël en Michelangelo werken ook in opdracht. En hun onderwerpen lagen veelal verankerd in verhalen. Beeldende kunst kan dus ook dááruit ontstaan. Kunst is het vermogen om de grenzen van de tekst te overschrijden en verbeelding te ontketenen, een nieuwe wereld te creëren uit de oude, om met een unieke, originele stem te reageren op verhalen en de ideeën die hieraan ten grondslag liggen. Met haar eigenzinnige aanpak, haar trefzekere gebruik van steeds andere technieken en stijlen, en haar vermogen ons te ontroeren, is Sylvia Weve wat de jury betreft onmiskenbaar een kunstenaar – of ze het daar nu mee eens is of niet. Om deze en eerder genoemde redenen draagt de jury Sylvia Weve voor als laureaat voor de Max Velthuis-prijs 2019.

Brian Elstak, Olivia Ettema, Jet van Overeem, Floor Rieder (voorzitter), Emilie Sitzia, Aad Meinderts (ambtelijk secretaris)

De perfectie van de eenvoud

Laudatio

Niemand weet het, maar ik heb een originele Sylvia Weve in mijn bezit. Ik kreeg hem per ongeluk in handen, en ik heb hem voor straf gehouden, omdat ik nog een appeltje te schillen heb met Sylvia. Dat ga ik vandaag doen, want toen ik gevraagd werd voor een lofrede ter gelegenheid van de Max Velthuis-prijs, rook ik mijn kans. Rede kan ze krijgen, naar lof kan ze fluiten. Luister. We moeten 33 jaar terug in de tijd. Helemaal naar 12 juli 1986. Toen verscheen een tekening van mijn hand in de vermaarde, nooit geëvenaarde, laat staan overtroffen *De Blauw Geruite Kiel*, de in 1977 naar een idee van Rinus Ferdinandusse door Aukje Holtrop en Karel Eykman opgezette kinderkrant in het weekblad *Vrij Nederland*, die tot in 1990 heeft bestaan, mede dankzij Marjo van Soest, Martje Breedt Bruyn en Ivo de Wijs, en talloze schrijvers en tekenaars die eraan hebben meegewerkt. Voor wie nog nooit gehoord heeft van de *Kiel*: het was een soort voorloper van het *Jeugdjournaal*, met interessante artikelen over politiek en maatschappij, en tegelijkertijd een tijdschrift voor jeugdliteratuur, een podium voor gerenommeerd literair en beeldend talent en een springplank voor kinderboekenschrijvers en -illustratoren die net begonnen of wilden experimenteren. Ik was een van hen, aanvankelijk als illustrator. En in juli 1986 verscheen van mijn hand deze illustratie [1] bij een gedicht. Op een andere pagina in de *Kiel* illustreerde Sylvia de ABC-rubriek *Klein filmwoordenboek*.

1

Een aantal weken later verscheen in die rubriek, bij de letter P, deze tekening van Sylvia [2]. Met een vraagteken achter haar naam. Het was een illustratie bij het thema: plagiaat.

plagiaat

2

Wat ze ermee beoogde was duidelijk: ze vond dat ik haar geplagieerd had en liet dat op deze manier merken. Ik was woedend en wou dat wijf wel wurgen, maar helemaal ongelijk had ze niet. Ik voelde me dan ook betrapt, in mijn hemd gezet.

Toen ik in 1980 van de kunstacademie kwam en moeizaam mijn weg probeerde te vinden als illustrator, deed ik dat met geacheveerde tekeningen. Ik maakte ze onder meer voor *NRC Handelsblad*. Ik kreeg maximaal twee opdrachten per maand en voor een tekening 150 gulden. Aan zo'n tekening werkte ik minstens twee volle dagen, vanwege eindeloze arceringen, en ik begon illustreren steeds vervelender te vinden.

Ik wist eigenlijk meteen na de kunstacademie al wel dat ik het verkeerde vak had gekozen: ik hield wel van sommige beperkingen die het illustreren oplegde, maar voelde me tegelijkertijd benauwd en gevangen in een keurslijf. Het steeds maar weer op dezelfde manier hetzelfde poppetje tekenen gaf me het gevoel dat ik mezelf constant herhaalde. Tót ik *De Blauw Geruite Kiel* leerde kennen. Daar stonden gedichten in die wel wat leken op de schrijfsels die ik zelf in het geheim produceerde, en er stonden tekeningen in van een vrouw die deed wat ik onmogelijk achtte: ene Sylvia Weve maakte geen *illustraties*, maar leverde gewoon haar *schets* in! Nou ja zeg, wat een durf! Fantastisch vond ik dat en ik dacht: *dé kant moet ik op*. Weg met het doorwrocht gepriegel, het eindeloos arceren; lekker schetsen, vrijuit zwieren met je pen! Uit de knellende bh, of in mijn geval: *tabé teelballentreiterende toque!* Ik knipte tekeningen van Sylvia uit *de Volkskrant* en in een paar stappen veranderde ik van stijl, mijn vrijheid tegemoet. Ik ging met mijn nieuwe werk naar Aukje Holtrop en Karel Eykman. De eerste liet me tekenen voor de grote krant en de laatste voor de *Kiel*, en toen begon ik het leven langzaam leuk te vinden. Mijn handelsmerk werd het tekenen met kappotte kroontjespennen, voor extra dikke lijnen en klodders, en mijn eerste gedichten werden gepubliceerd in de *Kiel*. Dat was in 1984.

En toen verscheen dus, twee jaar later, het jaar waarin ook mijn eerste boek als schrijver werd gepubliceerd, die nare, die innare, die oncollegiale, die vileine tekening van Sylvia Weve in de *Kiel*. Ik dacht: wat moet ik nou? Het was mijn eer te na om net te doen of mijn neus bloedde, maar niets doen was ook geen optie. Ik besloot: ik ben al een keer van stijl veranderd, ik kan het wéér doen. En dat deed ik. Ik ging in plaats van snel juist langzaam tekenen, en al snel bleek dat het een zeker voordeel had om te wisselen van stijl. Doordat ik mijn eigen teksten illustreerde, hoefde ik geen verantwoording af te leggen aan of rekening te houden met de wensen van een nukkige schrijver, want dat was ik zélf, dus ik kon vrijuit experimenteren. Die ruimte kreeg ik ook van mijn uitgevers. Elk boek kreeg zijn eigen sfeer en toon, ook in de vormgeving. En dat resulteerde onder meer in het merkwaardige allegaartje *Mijn botjes zijn bekleed met deftig vel*, waarvan men zei: je kunt niet zo veel verschillende stijlen in één boek stoppen. Jawel, hoor, zei ik, kijk maar! Achteraf moet je zeggen dat het komt door Sylvia (maar niet doordat ze uit de goedheid van haar hart bezig was met mijn welbevinden) – of in ieder geval méde door haar – dat ik mijn eigenheid vond. Die lag niet in het vasthouden aan één stijl of één handschrift, maar in het voortdurend overschrijden van mijn eigen grenzen. Ik kan het nauwelijks over mijn lippen krijgen, maar: dank je wel, Sylvia Weve.

Wat is er dan zo geweldig aan het werk van Sylvia, waardoor ik het uit de krant knipte en bewaarde in een stukgebladerd boek? Ik zeg het niet graag, maar het is de perfectie van de eenvoud en de trefzekerheid. Het doet er daarbij niet toe of die eenvoud ook werkelijk komt door een in één keer goed getroffen pennenstreek; het gaat om de verschijningsvorm van de tekening. Als je naar dit portret [3] kijkt, dan bestaat het uit slechts enkele lijnen en geen enkele staat verkeerd. Je kunt niet zeggen: deze lijn had iets naar links gemoeten of iets minder schuin; het is een perfect portret, mede doordat de – overbodige – details zijn weggelaten die de tekening hadden kunnen laten mislukken. Het is in zekere zin abstrahering, want geen enkel gezicht bestaat uit een paar lijnen, en toch is het niet abstract, want het is een portret van een vrouw in wie wij tientallen vrouwen herkennen.

3

Karel Eykman schreef over zijn favoriete tekening van Sylvia: 'Ze zit niet peuterig of "zorgvuldig" en ook niet virtuoos of "knap" te tekenen; ze werkt vooral met eigenwijs lef. Daardoor is het zo persoonlijk. Er zijn er genoeg die geprobeerd hebben haar na te doen. (...) Maar je ziet toch meteen of je met een echte Sylvia te maken hebt of niet. En niemand weet waar dat aan ligt.' Toch, toen Karel Eykman stopte bij de *Kiel* en zijn bureau opruimde, stuurde hij achtergebleven tekeningen terug naar de makers. Bij de tekeningen die ik terugkreeg, zat deze van Sylvia [4]. Of Karel zich werkelijk vergiste, weet ik niet. Maar ik heb hem en ze ziet maar dat ze hem terugkrijgt.

4

Joke Bellemans probeerde in 1999 Sylvia's werk in woorden te vangen. Ze schreef: 'Haar tekeningen wekken de indruk alsof ze uit de losse pols op papier zijn gezet. Toch maakt ze een heleboel schetsen voordat ze tevreden is. Teneinde het spontane karakter te behouden, maakt ze een tekening waar ze redelijk tevreden over is nooit helemaal over "in het net". Over de delen die haar niet bevallen plakt ze een stukje papier waarop ze een verbetering tekent; of ze werkt de minder geslaagde delen weg met witte verf. Daardoor lijken de originele tekeningen vaak op patchwork. In de loop der jaren is ze steeds bedrevener geworden, ze hoeft dit knip-en-plakwerk minder vaak toe te passen. Als ze aan het werk is, staat de tv aan omdat ze niet tegen stilte kan.'

Zeer tegen mijn zin blijken Sylvia en ik in meerdere opzichten op elkaar te lijken. Sylvia probeert met het geluid van de tv de interessante geluiden die van buiten komen buiten te sluiten. Ik heb tijdens het werk altijd de radio aanstaan op een praatzender, maar ik luister niet naar wat ze zeggen. We zouden eigenlijk vrienden kunnen zijn, Sylvia en ik, maar we zijn het natuurlijk niet. We hebben in al die jaren nooit over het voorval uit 1986 gesproken, volgens mij. We kenden elkaar ook niet persoonlijk. We hebben elkaar pas een jaar of tien geleden voor het eerst ontmoet. Dat neemt niet weg dat we wel al regelmatig hebben samengewerkt. In 1993 wilde uitgeverij Zwijsen Sylvia mijn *Toen oma weg was* laten illustreren. Ik sribbelde niet tegen, hield me op de vlakke en dacht: dat doet ze nóóit! Maar ze deed het wel! Zoals zo vaak was er helemaal geen overleg tussen de schrijver en de tekenaar, en pas toen de drukproeven kwamen zag ik de illustraties voor het eerst. Opvallend aan de tekeningen die Sylvia maakte voor *Toen oma weg was* is dat ze zo teder zijn. Geen zware dansende lijnen, eerder voorzichtige – evengoed wel trefzekere – aarzelingen, alsof de haast uit haar pen verdwenen was. En geen felle kleuren, maar pasteltinten. Het had misschien te maken met het thema: de dood van een overgrootmoeder. Wellicht vond ze destijds dat de dood van een oma een gevoelige aanpak nodig had. Dat was wel anders toen ze 21 jaar later *Doodgewoon* maakte met Bette Westera. Ook over de dood, maar allerminst terughoudend getekend. Wel was er in de tussentijd veel gebeurd: de computer had zijn entree gemaakt, maar werd nog niet algemeen gebruikt voor beeldverwerking, behalve door Harrie Geelen, die al in 1991 met zijn legendarische computertekeningen uit de matrixprinter kwam in *Juffrouw Kachel* van Toon Tellegen.

Ik herinner me nog wel dat Sylvia in een of ander interview sprak van een mysterieus apparaat en dat ik geen idee had wat ze ermee bedoelde. Ik vroeg haar er onlangs naar en ze antwoordde: 'Dat was de paintbox waarop ik voor het eerst werkte voor een opdracht van Teleac, als ik het goed heb. Dat moet omstreeks 1988 geweest zijn. In Londen, want zo'n ding was er nog niet in Nederland. Daarna heb ik digitaal een flink aantal boekomslagen en een affiche gemaakt voor Meulenhoff, bij Digital Visuals in Amsterdam. Dat moest 's nachts, want je betaalde per uur en overdag was te duur. Het eerste boek dat ik helemaal op de computer maakte kwam pas in 2005, *Kip en ei*.'

De computer heeft de mogelijkheden van Sylvia vergroot, maar niet in alle gevallen per se verbeterd, is mijn persoonlijke smaak. Hier en daar mis ik de trefzekere moed van die éne lijn die bij Sylvia zo groots kan zijn, die in zijn eentje met gemak alle details kan vervangen die andere illustratoren nodig hebben om ontzag af te dwingen. Daar staat tegenover dat Sylvia niet is getrapt in de val die de computer was voor tal van haar collega's. Sommigen zijn de mist ingegaan doordat ze de computer zagen als gemaksmiddel. De computer vulde in waar de tekenaar geen zin in had, en zo verloor hij de macht over het materiaal. Dat is bij Sylvia niet gebeurd. Ze heeft gezien dat je de computer moet gebruiken als een toevoeging aan je palet van mogelijkheden, maar dat de tekenaar onder alle omstandigheden de baas dient te blijven. Dat neemt niet weg dat de factor toeval ook in het werk van Sylvia zijn opwachting heeft gemaakt. Niet het toeval dat je krijgt als je met een kroontjespen over het papier gaat en er ontstaat verdikking of verdunning of een inktspat, maar effecten die je niet van tevoren voor ogen had, en die optreden doordat een handeling met de knoppen op je computer anders uitpakt dan je had gedacht. Een ander effect dat je beter bevalt dan wat je eigenlijk in je hoofd had, of een effect dat is ontstaan door te experimenteren met het materiaal. Dat laat zich vaak zien als een afwijking in een bepaalde toon of stijl, en Sylvia's werk staat er vol mee. Ze horen ook echt bij haar manier van werken: zién wat er ontstaat en dat accepteren of afwijzen.

En er is nog iets anders gekomen in de plaats van de virtuoos getroffen lijn, namelijk literaire gelaagdheid; de tekeningen van Sylvia zijn uitgewogen tot uitgewogen composities waarin impressie en expressie hand in hand gaan. Maar niet alleen de computer heeft een stempel gedrukt op het hedendaagse werk van Sylvia. Haar samenwerking met Bette Westera heeft geleid tot schitterende boeken als het eerder genoemde *Doodgewoon*, maar ook *Aan de kant, ik ben je oma niet!* (waarvoor ze het Gouden Penseel kreeg) en *Ik leer je liedjes van verlangen, en aan je apenstaartje hangen*. Wat daarbij beslist niet onvermeld mag blijven is de gelukkige beslissing van uitgeverij Gottmer om topontwerpers los te laten op het werk van Weve & Westera: Hans en Sabine Bockting, die van elk boek in grafisch en ontwerp kundig opzicht een kunstwerk, zeg maar gerust een juweel maakten. En maken. Dat er juist binnen de kinder- en jeugdliteratuur, waarin vrijwel altijd een symbiose plaatsvindt tussen tekst, beeld en papier geen Zilveren Penseel of andere prijs is voor vormgeving, is een schande. Wel begrijpelijk, omdat die prijs misschien wel ieder jaar naar de Bocktings zou gaan. Maar dat geheel terzijde.

In mijn optiek bracht Sylvia een revolutie tot stand binnen de kinderboekenillustratiekunst. Zoetelieve prentjes van schattige kindjes hoefden niet meer. Sylvia banjerde door de porseleinkast van de kinderboekenillustratie en bracht met bravoure, ballen en *boots* zwier en durf in het genre, een genre dat de afgelopen decennia ook periodes heeft gekend van het naar buiten tekenen van de tedere, onschuldige meisjesgevoelens in jezelf dat school heeft gemaakt op sommige kunstacademies: teken-het-kwetsbare-kind-dat-je-vanbinnen-bent-naar-búíten! Bij Sylvia geen geneuzel, geen tierelantijntjes, en wel een lul als er een lul getekend moet worden. Nou ja, tot op zekere hoogte. In mijn verhaal *Blootspook* komt een bloot spook voor, en daar heeft ze zich bepaald ingehouden. Van mij had het iets ondeugender gemogen, maar waarschijnlijk had Sylvia gelijk en voelt ze goed aan waar de grens ligt, wanneer je die kunt overschrijden en wanneer niet.

De discipline die het vak vergt komt ook wel eens goed van pas. Annette Portegies van Uitgeverij Querido: 'Dierbaar is vooral de samenwerking rondom *Het duister dat ons scheidt* van Renate Dorrestein: Renate was toen al erg ziek, en Sylvia heeft héél hard doorgewerkt, zodat Renate de tekeningen zelf nog heeft kunnen zien. Hier op de uitgeverij, met veel wijn erbij, die twee vrouwen ingespannen turend naar al het moois op de iPad van Sylvia – het enthousiasme van Sylvia, de blijdschap van Renate, het was een middag om nooit te vergeten.' [5]

5

Maar ook de dood in haar eigen omgeving inspireerde Sylvia, bijvoorbeeld tot een tekening waarin het detail, dat Sylvia zo vaak schuwde, de verpletterende hoofdpersoon is in de wanorde van een stadsgezicht. [16]

Nu heeft u wellicht het idee gekregen dat het wel meevalt met Sylvia Weve. Iedereen die ik over haar sprak in de afgelopen periode schetst haar als een lief meisje. Leugens, dames en heren! Toen ik de expositie bezocht van werk van Sylvia, in juni van dit jaar, en ik een paar vragen voor haar had in verband met deze rede, haalde ze plotseling zelf de kwestie uit 1986 aan. Het bleek, en dat tekent het lage karakter van deze vrouw, dat ze destijds zelf aan de maker van het filmalfabet gevraagd had om de P van Plagiaat, zodat ze me publiekelijk aan de schandpaal kon nagelen. Dát is de vrouw aan wie vandaag de Max Velthuis-prijs wordt toegekend. Het zou de jury sieren als op de valreep tot inkeer gekomen wordt en deze prijs bij nader inzien toch niet aan mevrouw Weve wordt toegekend. En om daarbij een handje te helpen heb ik wat tekeningen uitgezocht die beslist niet passen in de mooie traditie van de vorige winnaars van deze prijs, Mance Post, Thé Tjong-Khing, Wim Hofman en Dick Bruna. Als de jury deze tekening [6] had gezien, waren de leden ervan beslist gaan twijfelen. En bij deze voor kinderen absoluut niet geschikte prent [7] zouden de wenkbrauwen zijn gefronst. En als de jury deze tekening [8] had gezien, zou de prijs zeker naar iemand anders zijn gegaan. Het is nog niet te laat. Sylvia heeft nog niet de kans gehad om haar vingerafdrukken achter te laten op het beeldje van Kikker.

Nee? U blijft bij uw beslissing? Kan ik niets doen om de jury op andere gedachten te brengen? Het bestuur van de Stichting P.C. Hooft-prijs dan? Ook niet? Nou, dan moet het maar.

Ted van Lieshout

6

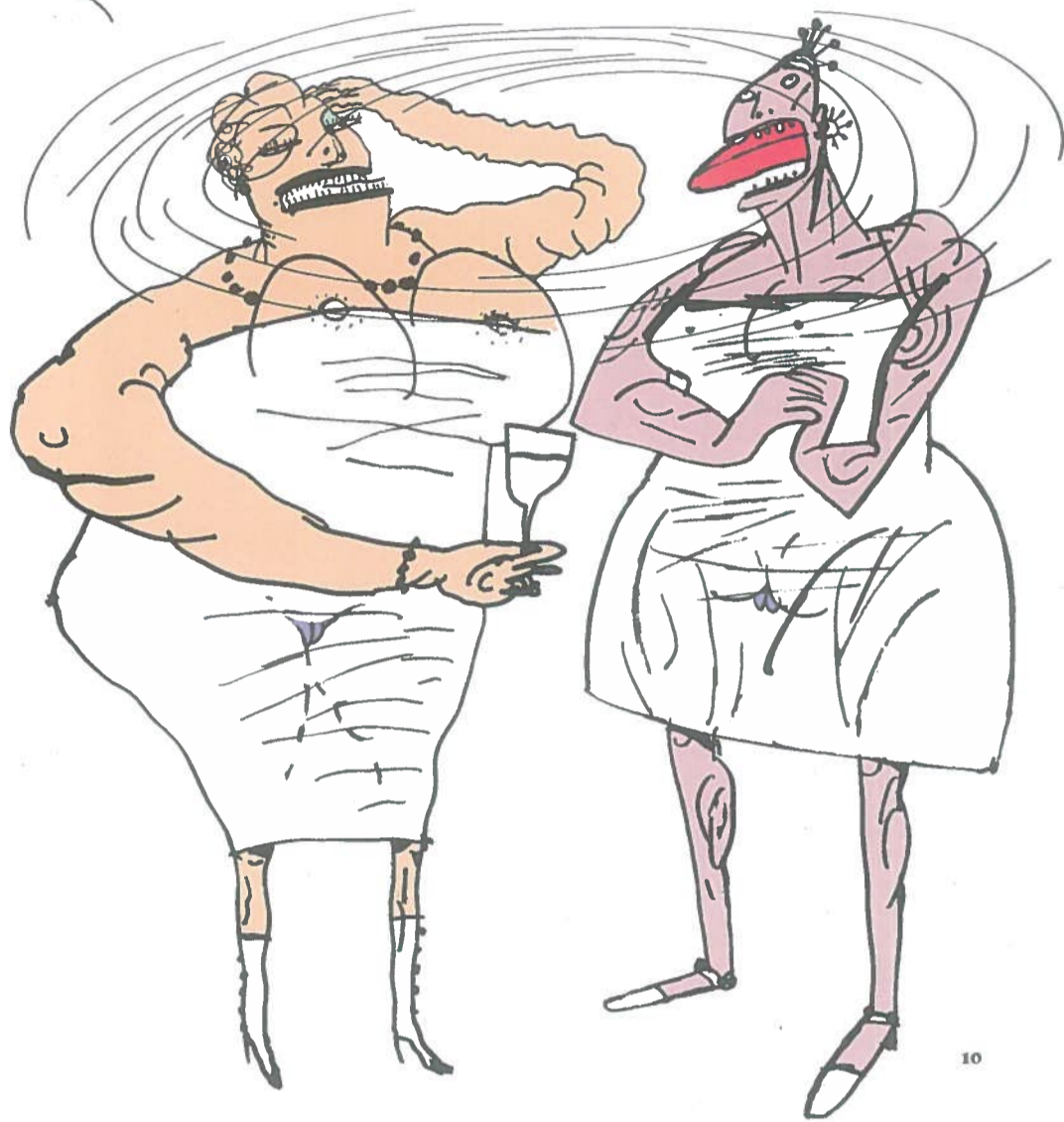
7

8

9

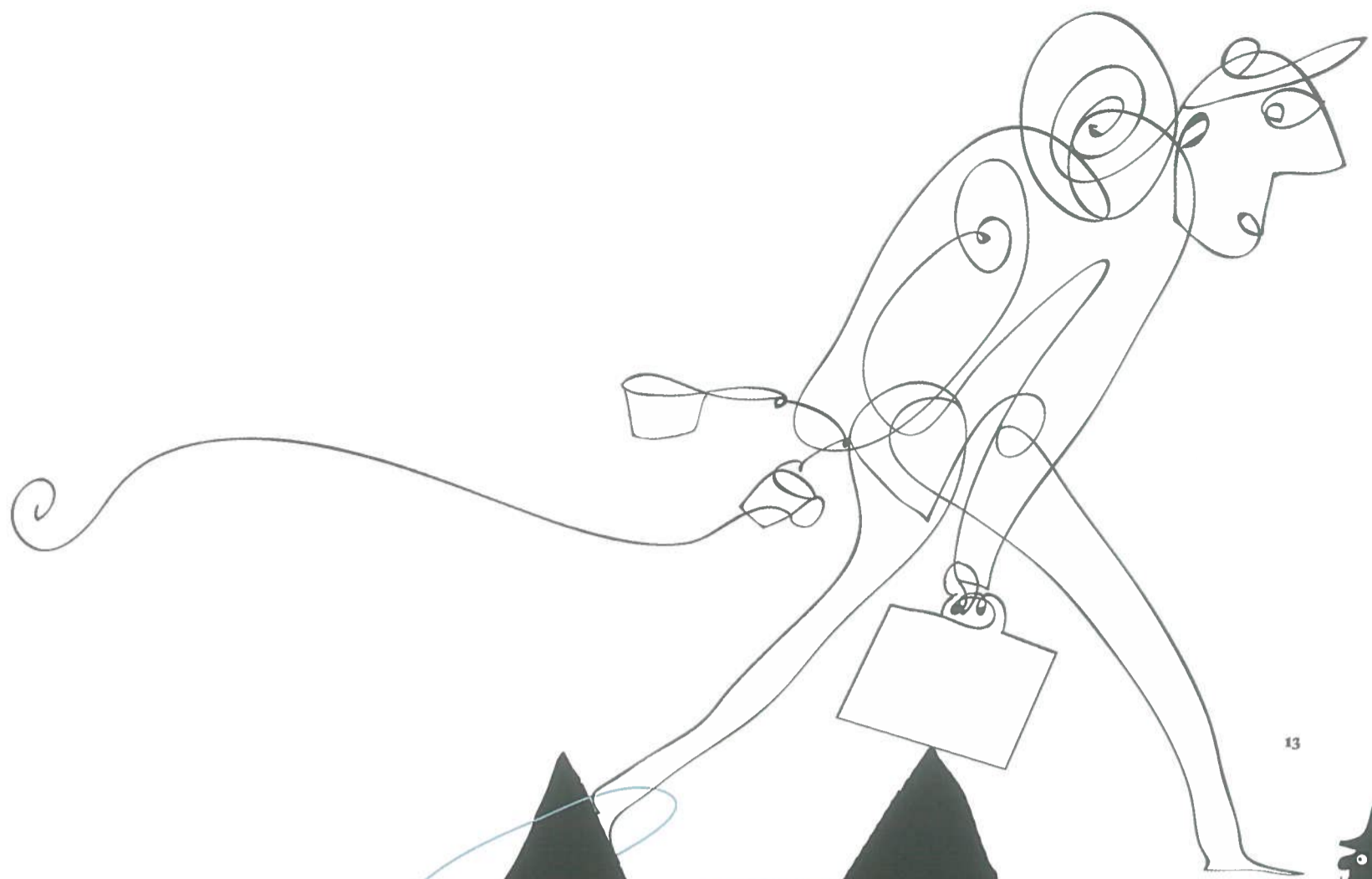
10

11

12

13

14

Ik leer je
door het vuur
te gaan
voor iemand,
en voor aap
te staan

Ik leer je
liedjes van
verlangen,
en aan je
apenstaartje
hangen

47 Verdiepte deuren van Eric Westra met jachten van Philip Mees. Uitgeverij De Persgroep

15

16

De meester van een schoolje vissen
zei op een waterige dag:
'Dit wordt een dag om niet te missen,
een dag die niemand missen mag.
We gaan vandaag de vissers plagen,
de vissers langs de boerensloot.
Wie wil de zak met laarzen dragen
en wie de zak met lood?'

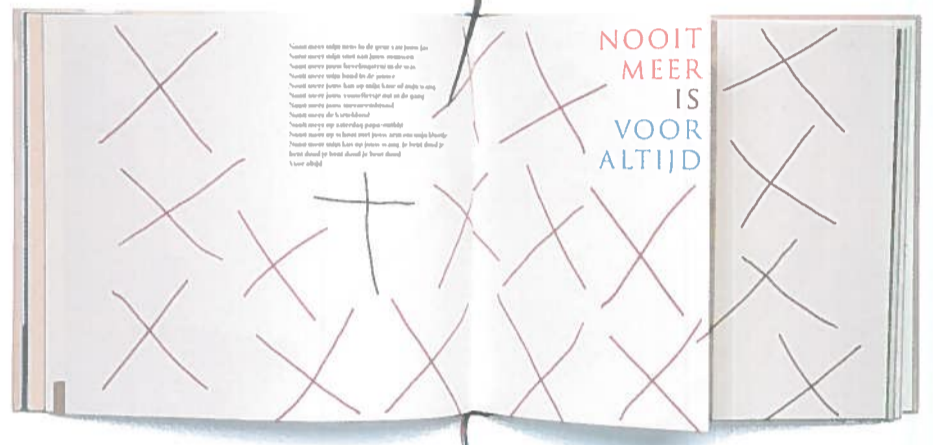
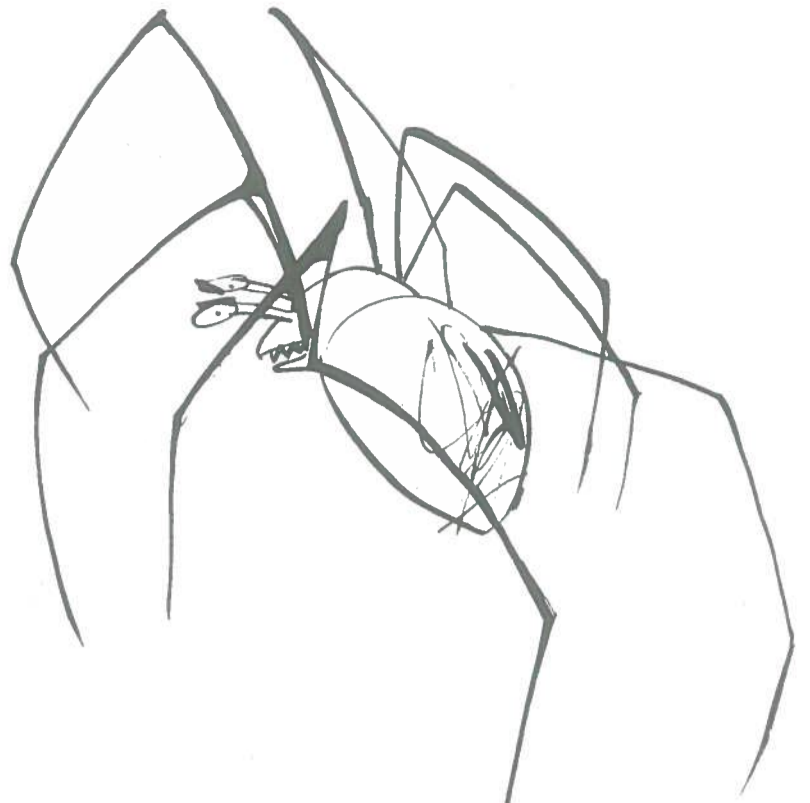
De vissers zaten langs het slootje.
Op stoeltjes, keurig op een rij.
Ze dronken koffie met een broodje
met palingworst of vispastei.
De vissen zwommen onder water
voorzichtig om hun haakjes heen.
'Kijk,' zei de meester even later,
'het is toch zo gemeen:'

het haakje prikt zich door je lippen
zodra je in dat wormpje hapt...'
'Au!' riep een snoek met witte stippen.
Hij had het helemaal gesnapt.
'Maar wij, wij laten ons niet vangen.
Wij gaan een laars, met lood gevuld,
aan al die nare haakjes hangen.
Nog eventjes geduld.'

Een groepje jonge stekelbaarzen
ging watertandend aan de slag.
Het hing aan alle haakjes laarzen
en schoot voortdurend in de lach.
Het was bepaald een vrolijk zaakje,
daar onder in die boerensloot.
Ziezo, dat was het laatste haakje.
En nu de stukjes lood.

De vissers langs het slootje zagen
hun dobbbers naar beneden gaan.
Ze kregen kriebels in hun magen
en riepen uit: 'Er zit iets aan!'
Ze haalden vlug hun lijntje binnen
en tuurden door hun zonnebril.
De vissen klaptten in hun vinnen
en riepen lachend: 'Eén april!'

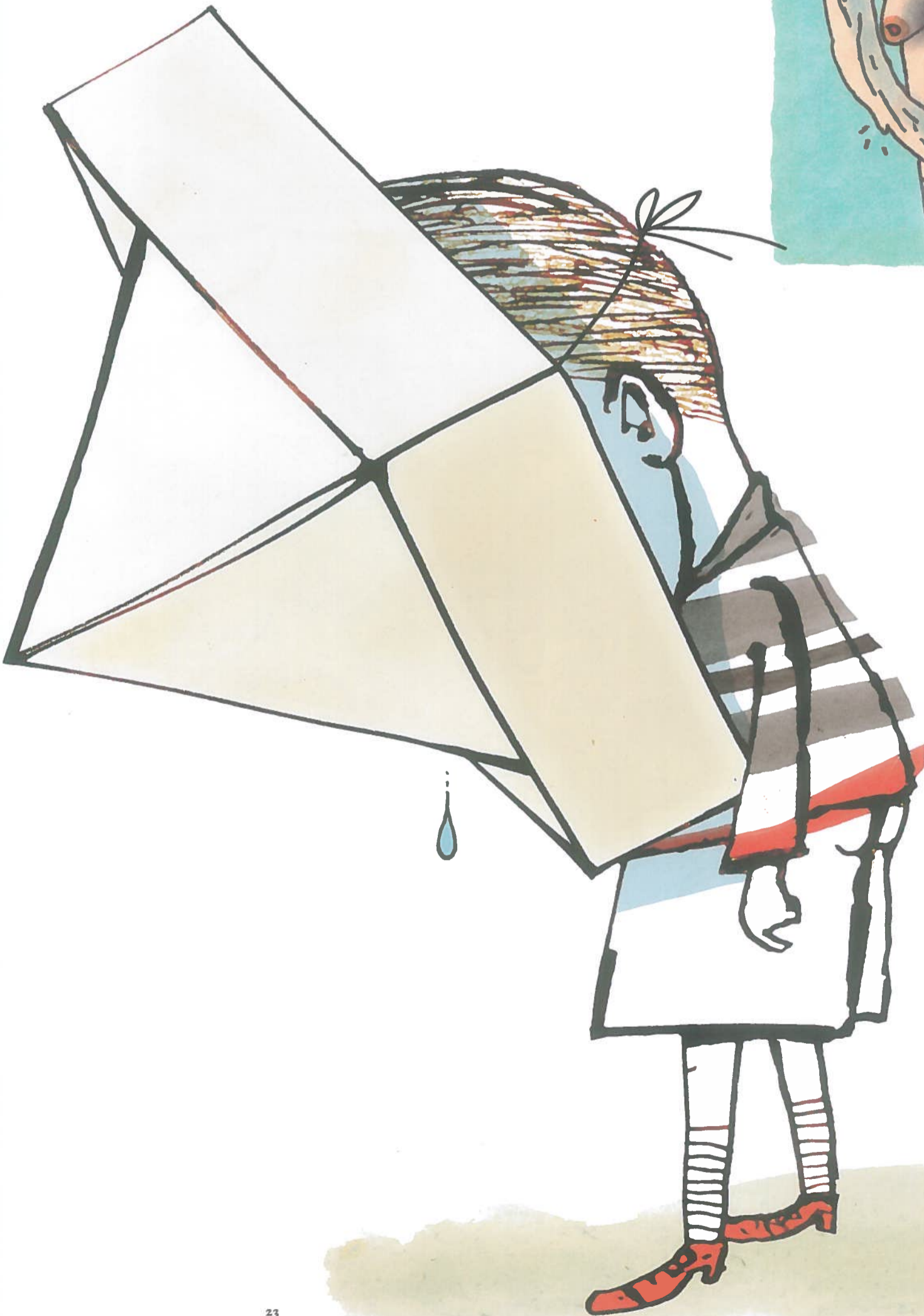

21

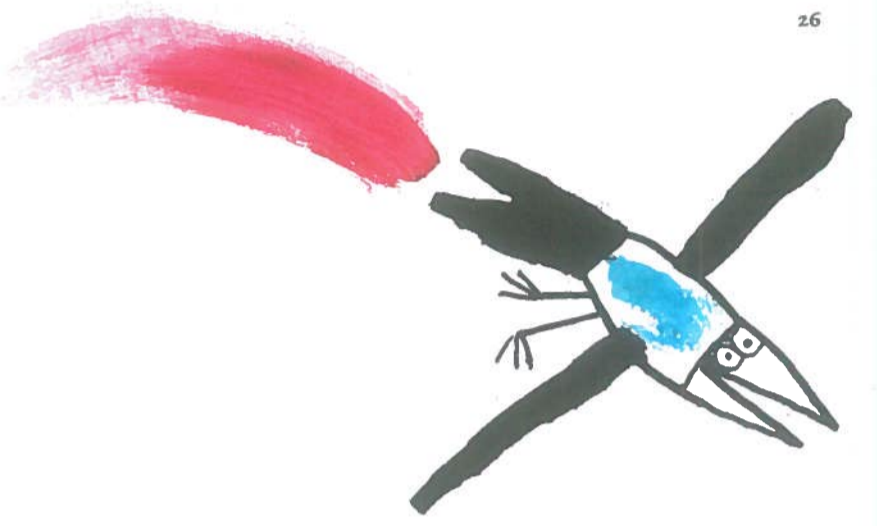
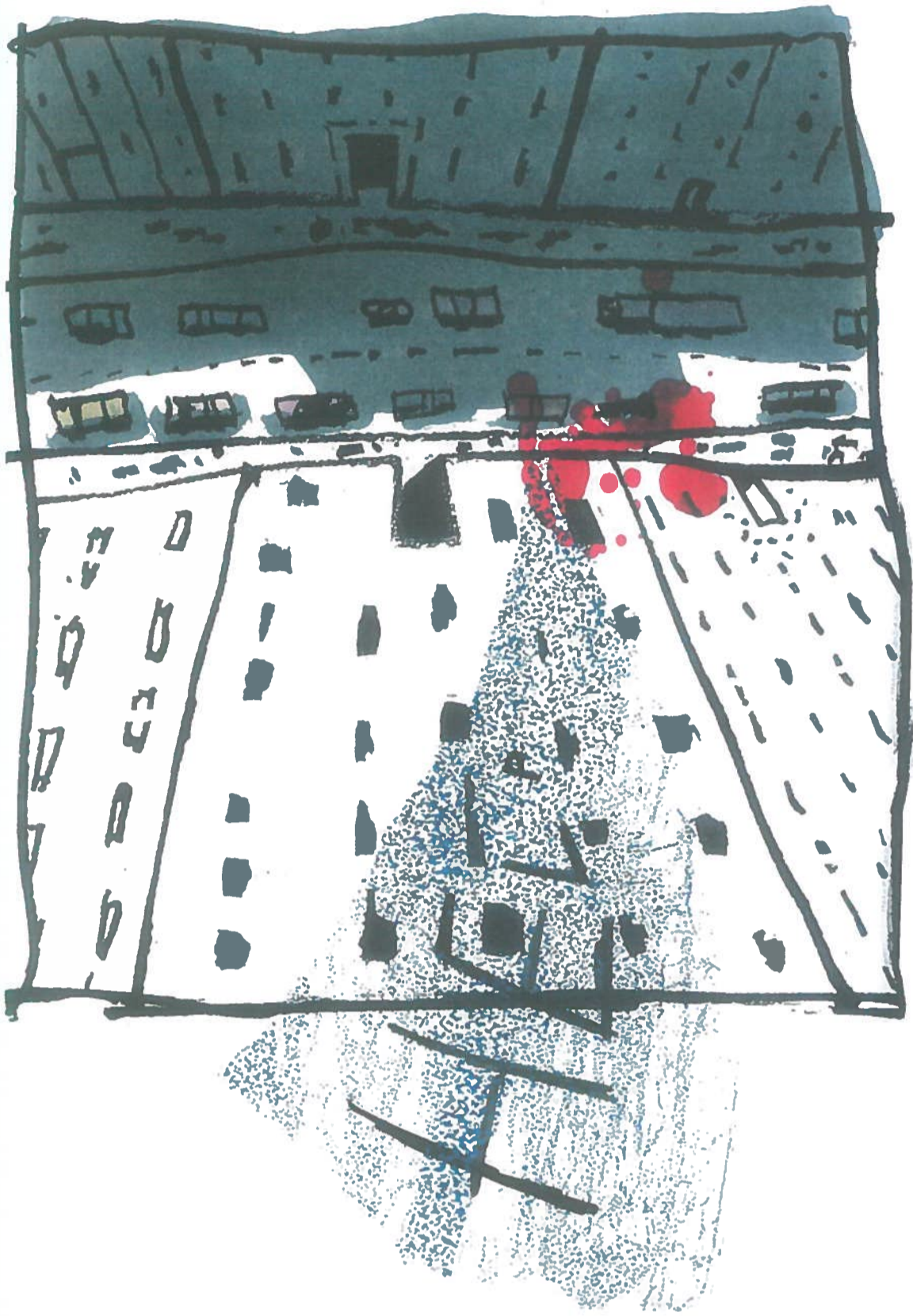
22

23

24

25

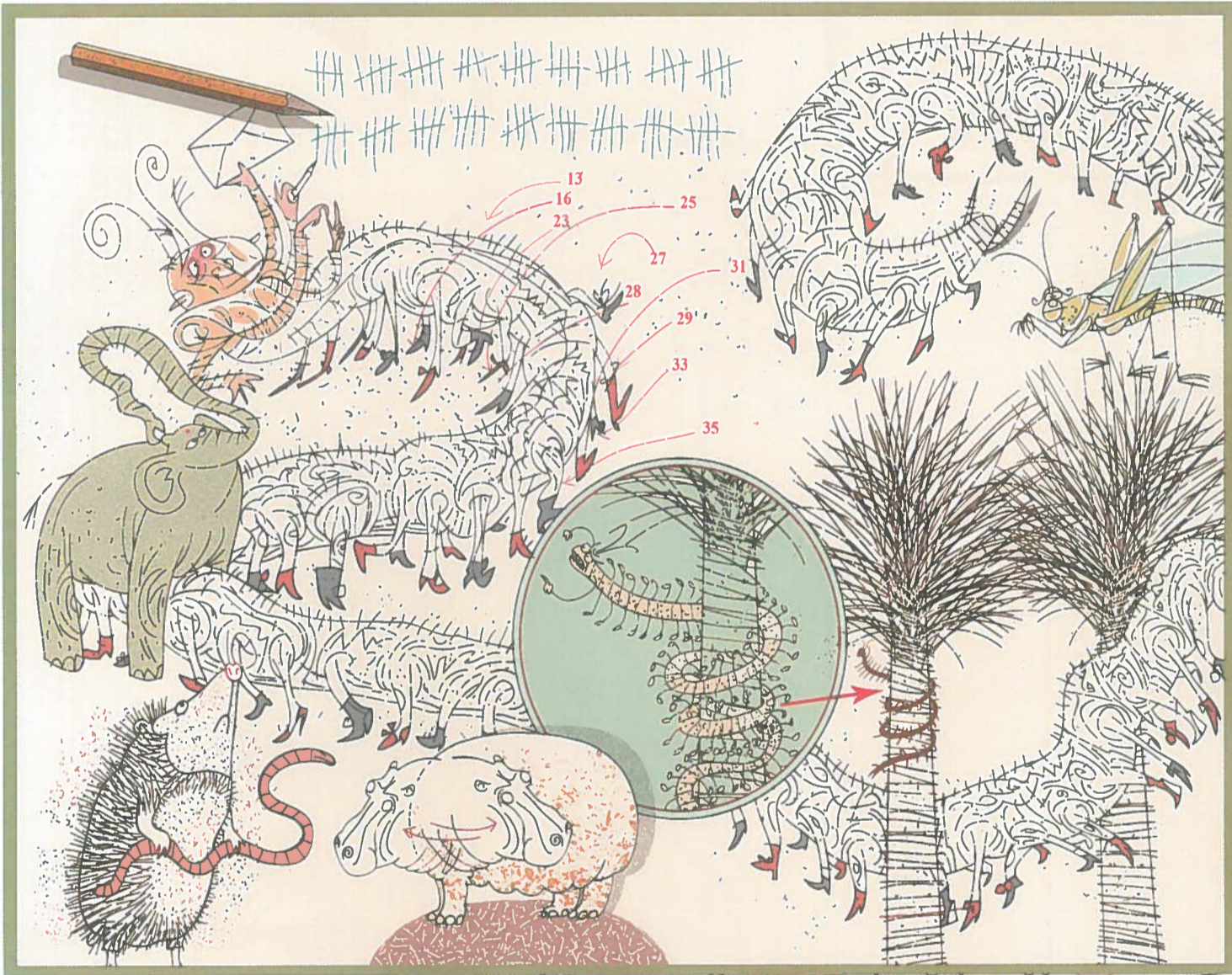
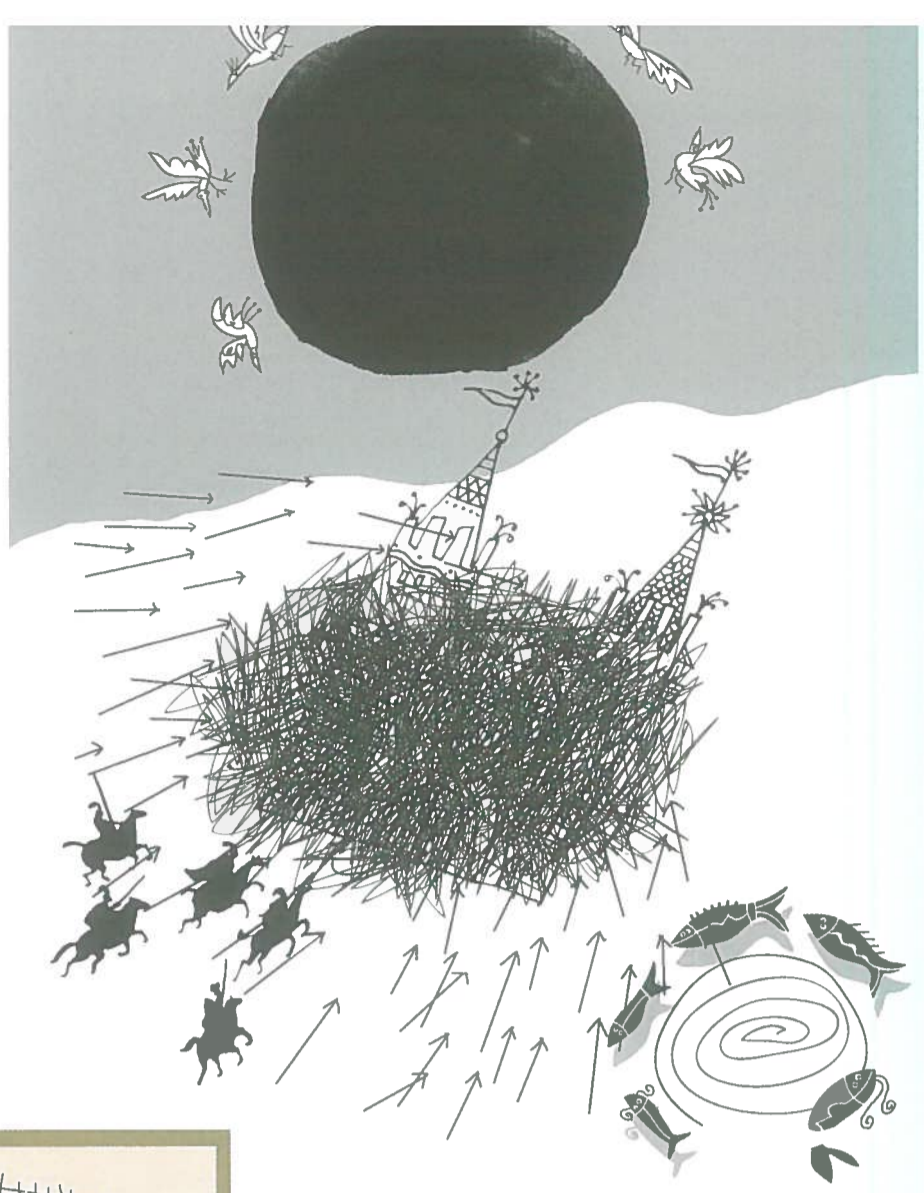
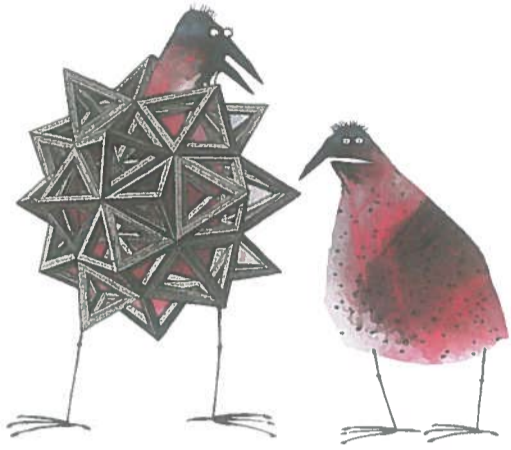
26

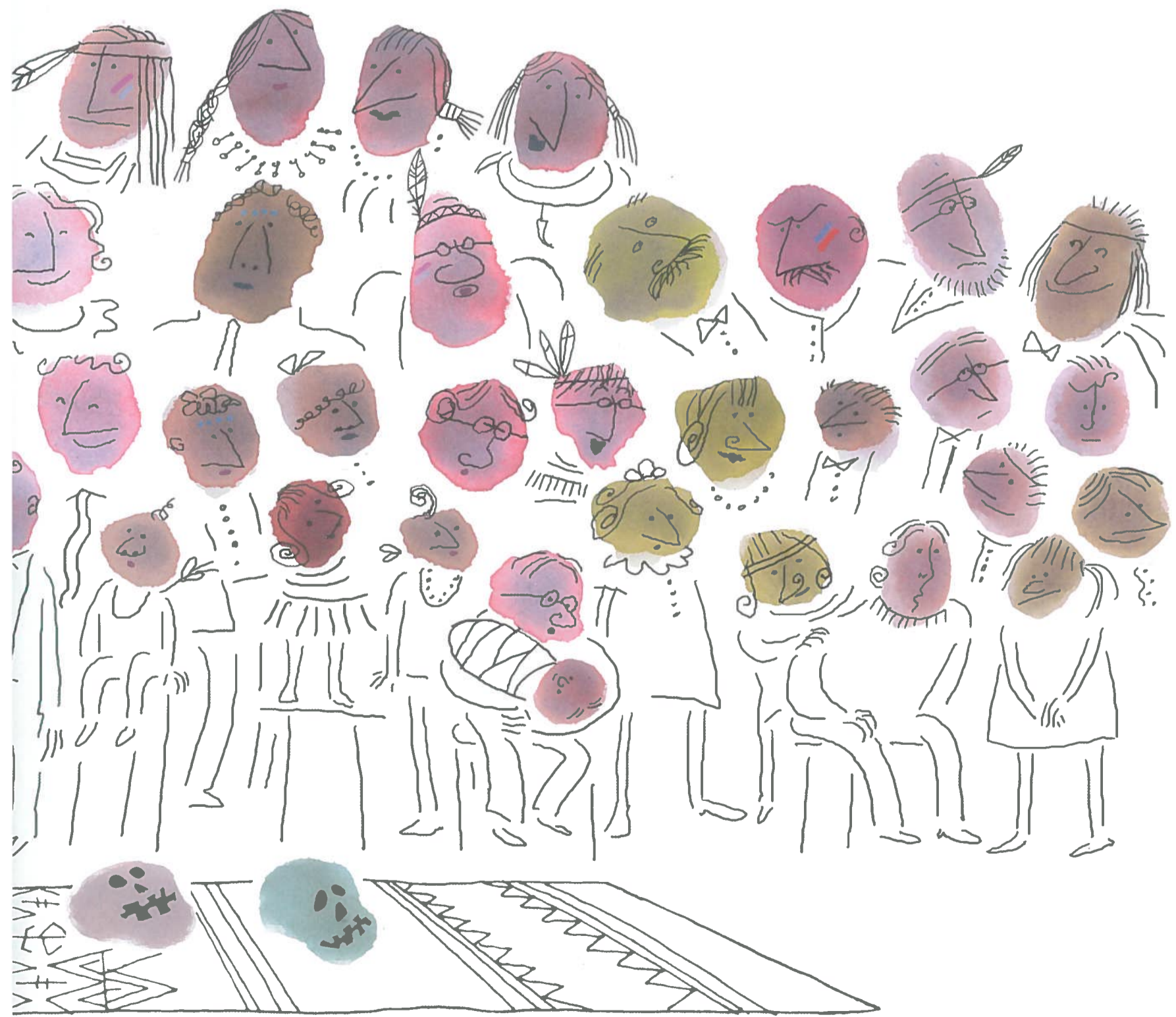

27

28

- 1 Ted van Lieshout, *De Blauw Geruite Kiel* (Vrij Nederland), 1986
- 2 P (Plagiaat), Sylvia Weve, *Klein filmwoordenboek* (Vrij Nederland), 1986
- 3 *Vrouwenportret (de ambtenares)*, de Volkskrant, 1984
- 4 *Wie verliefd is gaat voor*, Karel Eykman, *De Blauw Geruite Kiel* (Vrij Nederland), 1982
- 5 *Het duister dat ons scheidt*, Renate Dorrestein, Querido, 2018
- 6 *De kus*, Nachtkastjesproject Aidsfonds, 1996
- 7 *1000 vissen*, Thé Lau, Brokaat, 2007
- 8 *Heren-wc, wc-galerie*, Winston Hotel, ca.1992
- 9 *De bloeddorstige badmeester*, Hans Dorrestijn, Bert Bakker, 1983
- 10 *Anna is jarig*, vrij werk, 2007
- 11 *Peer Gynt*, Bette Westera, Gottmer, 2016
- 12 *Aan de kant, ik ben je oma niet!*, Bette Westera, Gottmer, 2012
- 13 *Uit elkaar* (schets), Bette Westera, Gottmer, 2019
- 14 *Aan de kant, ik ben je oma niet!*, Bette Westera, Gottmer, 2012
- 15 *Ik leer je liedjes van verlangen, en aan je openstaartje hangen*, Bette Westera, Gottmer 2010
- 16 *Doodgewoon*, Bette Westera, Gottmer, 2015
- 17 *Doodgewoon*, Bette Westera, Gottmer, 2015
- 18 *De bloeddorstige badmeester*, Hans Dorrestijn, Bert Bakker, 1983
- 19 *Doodgewoon*, Bette Westera, Gottmer, 2015
- 20 *Doodgewoon*, Bette Westera, Gottmer, 2015
- 21 *Oma, waar blijft de taart*, Veronica Hazelhoff, Sjaloom, 1983
- 22 *De dokter van de troon*, Renate Dorrestein, Playboy, ca. 1990
- 23 *Was de aarde vroeger plat?*, Bette Westera, Gottmer, 2017
- 24 *Zo kreeg Midas ezelsoren*, Maria van Donkelaar, Gottmer, 2019
- 25 *Hulp bij zelfdoding*, Vrij Nederland, 2001
- 26 *Dit is geen CoBrA*, Bette Westera/Sylvia Weve, Samsara, 2019
- 27 *Logboek van tot nu toe onbekende dieren*, R. Laurence van Heden tot Elders/Sylvia Weve, Hoogland & Van Klaveren, 2018
- 28 *Amerika*, Vrij Nederland, ca. 1995
- 29 *Logboek van tot nu toe onbekende dieren*, R. Laurence van Heden tot Elders/Sylvia Weve, Hoogland & Van Klaveren, 2018
- 30 *Was ik zee*, Karel Eykman, De Harmonie, 2014
- 31 *Op een ochtend, vroeg in de zomer*, Toon Tellegen, Querido, 2016
- 32 *Doodgewoon*, Bette Westera, Gottmer, 2015
- 33 *Vrij werk* (digitale oefening), 2005
- 34 *Zo kreeg Midas ezelsoren*, Maria van Donkelaar, Gottmer, 2019

Deze uitgave verscheen in een oplage van 350 exemplaren ter gelegenheid van de uitreiking van de Max Velthuijs-prijs 2019 aan Sylvia Weve. De prijs werd op donderdag 19 september 2019 uitgereikt in het Literatuurmuseum / Kinderboekenmuseum in Den Haag door bestuursvoorzitter Gillis Dorleijn.

© 2019 Stichting P.C. Hooft-prijs voor Letterkunde, Den Haag / Gottmer Uitgevers Groep, Haarlem

© 2019 illustraties Sylvia Weve
Het copyright op de afzonderlijke bijdragen berust bij de auteurs.

Tekst
Jury Max Velthuijs-prijs 2019
Ted van Lieshout
Sylvia Weve

Samenstelling
Hans en Sabine Bockting
Sylvia Weve

Concept en vormgeving
bocking design, Amerang (D)
Gezet uit: TEFLEX Lexicon No2 en Helvetica Now

Druk en bindwerk
Wilco BV, Amersfoort

Deze uitgave van Uitgeverij Gottmer werd mede mogelijk gemaakt door de ontwerpers Hans en Sabine Bockting en drukkerij Wilco BV. Sylvia Weve vervaardigde naar aanleiding van de prijsuitreiking de prent in het hart van de uitgave.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.pchooftprijs.nl
www.gottmer.nl

Dankwoord

Goedemiddag allemaal,

Wat heerlijk dat u allen de moeite hebt genomen hier aanwezig te zijn. Net als ik. Ik heb een hele lijst met mensen om te bedanken, dus ik hoop dat u ruimschoots de tijd hebt.

Ten eerste bedank ik natuurlijk de jury van de Max Velthuijs-prijs: Floor Rieder, Jet van Overeem, Brian Elstak, Olivia Ettema en Emilie Sitzia. Jullie hebben er echt kijk op, dat blijkt mede uit het feit dat jullie je niets hebben aangetrokken van de onnavolgbare, briljante, geacheverde schrijver/dichter/tekenaar Ted van Lieshout. Ik wil even iets rechtzetten, Ted. Karel heeft niet per ongeluk, maar op mijn verzoek de tekening naar jou gestuurd. Het is immers algemeen bekend dat valse wijven wél heel vrijgevig zijn. Dit om een en ander in balans te brengen. Dus de tekening is je van harte gegund. Dat jij, met je geacheverde talent, zo kleinzielig uit de hoek kon komen. Daar sta ik gelukkig boven. Ik ben het dan wel weer volledig met je eens als het gaat om de fabelachtige vormgevers Hans en Sabine Bockting. Ze hebben me weer versteld doen staan. Dan dank ik uiteraard: de Stichting P.C. Hooft-prijs, het Literatuurmuseum en iedereen die zich heeft ingespannen om deze dag tot een feest te maken.

Tot zover had ik het gemakkelijk uit mijn hoofd kunnen doen, maar ik wil ook nog mijn dank uitspreken aan: mijn vader en moeder en ook hun kinderen. Vervolgens Richard Laurence van Heden tot Elders, Bette Westera en Diederik van Essel. De olifantenclub, Cai Lun de uitvinder van het papier, Laurens Janszoon Coster, Johannes Gutenberg en Dirk Martens, die alle drie in het westen gezien worden als de uitvinder van de boekdrukkunst. Ik wil daar verder geen discussie over, zeker gezien de claim van de Chinees Pi Chang.

En verder... Sommige recensenten, mijn buurman rechts en natuurlijk Steve Jobs. Jeroen Brouwer, Pietje, de Postcode Loterij en Bank-GiroLoterij, de kapper van Bonny, Armin van Zutphen, deurwaarder Paultje, Café De Blauwe Druif, de weduwe Van Nelle en de weduwe Bols met in hun kielzog Mr. Frank Visser en de doctoren en het verplegend personeel Groenburgwal. Kiek Houthuijsen IBAN NL61 INGB 007386345, sommige vrienden en vriendinnen, Google, Sonja Bakker en Albert Heijn, de overbuurman, het Ambassade Hotel, Hotel Arrivé, Zuster Polycarpar, meneer Martens, Clara Hillen, de Amsterdamse brandweer, Sleutelkoning Haarlemmerdijk, tekenleraar Meneer Schütz uit Roosendaal, Calvin Klein, Maybelline 24 Hours, Doctor Phil, CPNB, GVB, KLM, OLVG, NS, BVD, KRO, FNV, DWDD, HBO, KVK, AOW, NAHV, IBBY, ABK, LIRA, COBRA, KPN, MAC en HORECA. En dan: Saul Steinberg, Tomi Ungerer, Ronald Searle, Bob Balke, Toon Duijx en natuurlijk Steve Jobs. Weight Watchers, Hema worst- en Armagnac-dieet. Mijn plastisch chirurg Jürgen. Konrad Gesner, de Chinese uitvinder van de Oost-Indische inkt, Caran d'Ache, photoshop, stichting Spijt van Tattoo, Stichting Kinderopvang Nederland, Stichting Verkeerde Aannames, alle kinderen die, veelal gedwongen, een boek induiken, alle schrijvers, vormgevers, uitgeverijen, musea en galeries waarmee ik heb gewerkt. En dan, *last but not least*: Ted van Lieshout! En natuurlijk Steve Jobs, of had ik die al genoemd? Uit deze opsomming blijkt dat ik veel hulp heb gekregen in mijn carrière, maar vergis u niet: zelf heb ik er ook best hard aan getrokken. Ik ben ongelooflijk trots op deze prijs, zeker als ik kijk naar mijn vier illustere voorgangers. Dank u, dank u, dank u.

Sylvia Weve

